

Internationell press om Ukraina-kriget i slutet av maj 2022

Artiklarna ur de franska tidningarna (*Le Canard Enchaîné* och *Le Monde*) handlar om den franska och tyska politiska inriktningen – båda länderna vill gärna få stopp på kriget så fort som möjligt genom en överenskommelse med Ryssland, vilket står i motsats till Ukrainas och andra östeuropeiska staters hållning (liksom USA:s), vilka i stället vill driva tillbaka Ryssland från alla ockuperade områden.

Artikeln ur *International Viewpoint*, av Gilbert Achcar, diskuterar ett problem som tagits upp flera gånger tidigare¹, nämligen att USA och Storbritannien verkar ha gripits av övermod och luftar allt mer provocativa förslag och långtgående målsättningar för kriget.

Slutligen handlar *Sidecar*-artikeln om det svenska och finska beslutet att söka Nato-medlemskap.

MF 24/5 2022

Innehåll

Le Canard Enchaîné	1
<i>Macron tror sig kapabel att få Putin att ta reson</i>	1
International Viewpoint	2
<i>Ansvarslöst skrävel hjälper inte ukrainarna</i>	2
Le Monde	3
<i>Kriget i Ukraina ger motvind för det fransk-tyska tandemparet inom EU</i>	3
Sidecar	5
<i>Att förenas med väst</i>	5

Lästips

Benny Andersson: [I tsarernas fotspår. Den ryska imperialismen vaknar på nytt](#)

Adam J Sacks: [Ryska reaktionärer gav en modell åt den moderna kontrarevolutionen](#)
[Vänsterpress om Ukraina-kriget 19 maj 2022](#)

Från förra veckan:

Veronika Dorman: [En legosoldats bekännelser. Om Wagnergruppen](#) (rysk legoarmé)

Tom Harris: [Rapport från Internationell solidaritetskonferens med Ukraina](#)

Martin Fahlgren: [Med historien som fiende – ordföranden i Sveriges Fredsråd](#)

Se även:

[Principlös fredsrörelse](#) och [Ryska vägskyltar – kulturellt folkmord](#) (från bloggen *Svensson*)

¹ Se t ex artikeln ”Hybris driver London och Washington precis som Putin” i [Internationell press om Ukraina-kriget i mitten av maj 2022](#) och artiklarna ”USA ute efter att förödmjuka Ryssland” och ”USA har bestämt sig för att tvinga Rysslands armé på knä” i [Internationell press om Ukraina-kriget i början av maj 2022](#)

Le Canard Enchaîné

Macron tror sig kapabel att få Putin att ta reson

Claude Angeli

Le Canard Enchaîné, 18 maj 2022

Zelenskyj rasande över ett YouTube-klipp med Macron. Och Frankrikes president talar illa om Biden som vill knocka Ryssland.

I ett YouTube-klipp från 13 maj framträdde Emmanuel Macron i skjortärmarna och med tre rådgivare som däremot inte tagit av sig kavajerna. ”Intuitivt känner jag det som att om man vill uppnå något måste man ge sig i kast med det”. En av rådgivarna frågar då: ”Ge sig i kast med vad?” ”Åka till Moskva. Nu är det dags anser jag”, svarar Macron. ”Och i samma veva får jag till Kiev också ...”

Denna video och harang härrör i själva verket från den 25 januari (ingår i dokumentären ”Fem år i Elyséepalatset”), men gjorde i alla fall Ukrainas president Volodymyr Zelenskyj rasande. I en intervju i italienska Rai Uno gick han till motattack: ”Man får inte försöka hitta en nödutgång åt Ryssland och det är meningslöst att Macron håller på med det.” Zelenskyj fortsatte: ”Jag vet att han ville nå resultat som medlare mellan Ryssland och Ukraina, men det har han inte gjort och det är inte rätt av honom att försöka göra diplomatiska eftergifter åt ryssarna.”

Macron kände sig träffad och en timme senare kom en kommuniké från Elyséepalatset: ”Presidenten har aldrig diskuterat med Vladimir Putin utan överenskommelse med president Zelenskyj. Han har alltid sagt att det ankommer på ukrainarna att bestämma villkoren för förhandlingar med ryssarna.”

Zelenskyjs beska kommentarer borde inte förvåna någon. Redan den 9 maj reagerade han starkt på Macrons ordval i Europaparlamentet i Strasbourg om att ”Fred går inte att bygga på att förödmjuka Ryssland.” Underförstått, det gäller att ha dörren öppen för Putin.

Macron, som inte varit i Kyiv sedan kriget började – och heller inte skickat dit sin premiärminister – upphör aldrig att tala om hur illa han tycker om dem som drömmer om ett blodigt och knockoutslaget Ryssland. Dvs flera länder i Östeuropa med Joe Biden som anförare. Macron uttrycker sig artigt offentligt men brutalt i privata sammanhang. Han är kritisk mot att USA:s president kallat Putin ”slaktare”, ”mördare som kommer att få betala priset för det” och ”krigsförbrytare” som inte ”borde få vara kvar vid makten”. Okvädingsord som i Macrons ögon inte har någon plats i den rådande krisen, för det är trots allt med Putin man måste förhandla någon gång.

Just i det avseendet skryter Elyséepalatset med att ha Tyskland, Italien och Spanien bakom sig – ett litet steg på vägen mot Macrons förhoppningar om ”ett Europa som står på egna ben gentemot USA”. Utan att för den skull, om man får tro strategerna i det franska presidentpalatset, ifrågasätta att flertalet länder i Europa anser sig ha behov att det omtalade ”amerikanska paraplyet” för sin trygghet.

Hur skulle en eventuell resa till Moskva av presidenten tas emot på det franska utrikesdepartementet eller inom den militära hierarkin? Även om det är omöjligt att få något klart besked om hur diplomaterna ser på saken är det ändå enligt *Le Canard Enchaînés* källor inte många som tror på någon medling just nu. På militärt håll finns dessutom en del som misstänker att Putin kan ha skumma avsikter beträffande Europa. En general kritiserar rent av Macron ”för att låta sig manipuleras av Putin”.

Och en medlem av Frankrikes delegation i Nato säger ironiskt: ”Man kan jämföra telefonsamtalen mellan Macron och Putin med psykoanalys på distans, mellan någon som lyssnar väl-

villigt och en patient som förnekar allt och bara försöker dra med sig sin samtalspartner i sitt kaotiska delirium.”

Översättning: Björn Erik Rosin

International Viewpoint

Ansvarslöst skrävel hjälper inte ukrainarna

Gilbert Achcar

International Viewpoint, 17 maj 2022

Ukrainarna utkämpar ett rättfärdigt krig mot en imperialistisk invasion och förtjänar därför stöd. Rätten till självbestämmande gäller inte bara gentemot Ryssland. Den gäller också deras beslut att strida. De ensamma måste få bestämma om de ska fortsätta strida eller gå med på någon kompromiss som läggs fram på bordet. Däremot har de ingen rätt att direkt blanda in andra i sitt försvar av den egna nationen: ingen rätt att få Nato att införa en flygförbudszon över hemlandet eller att sända vapen och utrustning som kan vidga krigsmålen. De förtjänar stöd men bara som moralisk förpliktelse.

Natoländerna har heller inte någon rätt att diktera villkoren för ett fredsavtal med Ryssland och tvinga ukrainarna att kapitulera, eller tvärtom att sabotera möjligheterna till en kompromiss och tvinga dem att fortsätta kampen till det yttersta och därmed förvandla dem till ett lämpligt ombud för Nato. När USA:s försvarsminister Lloyd Austin den 25 april i Polen sade att ”Vi vill se Ryssland försvagat till den grad att man inte kan företa sig något liknande som invasionen av Ukraina” väckte det som väntat stor uppmärksamhet.

Var det ”omsorgsfullt iscensatt ... för att förse president Volodymyr Zelenskyj med vad en högt uppsatt tjänsteman i USA:s utrikesdepartement betecknade som ’bästa möjliga kort’ inför vad man väntar sig kommer att bli någon form av förhandlingar om eldupphör de närmaste månaderna”, som David Sanger skrev i *New York Times*? Eller var det uttryck för att USA ändrat krigsmålen till att cyniskt pressa ukrainarna att strida tills Washington anser Ryssland vara tillräckligt mörkt? Washingtons attityd den närmaste tiden kommer att ge svar på om det handlar om att utöva maximalt tryck i syfte att få ett slut på kriget så fort som möjligt och därmed förkorta ukrainarnas lidande och begränsa de skador kriget lett till för USA och världsekonomin, eller om man är ute efter en riskabel lek med elden.

Frågetecknen är alls inte lika många när det kommer till britternas vapenskrammel. Bortsett från att Boris Johnson huvudstupa kastat sig in i hopp om att stridslarmet skulle överrösta den rad skandaler han är inblandad i har premiärministern och hans regering också gett sig in på ett riskabelt vågspel. I motsats till de diskreta vapenleveranser till Ukraina som regeringarna i Frankrike och Tyskland stått för har den brittiska regeringen öppet skrutit över nästan varje enskild leverans och alla former av militär assistans till den hårt pressade nationen. Boris Johnson ådrog sig till och med en svidande kommentar från en tidigare polsk militär chef, som anklagade Johnson för att ”flirta med bråddjupet” sedan han skrutit om att ”vi i Polen för närvarande utbildar ukrainare i hanteringen av luftförsvarskanoner”.

Brittiska ministrar har varit än mer våghalsiga och provokativa än något som hörts i Washington, för att inte tala om något av EU:s medlemsländer. Den 25 april gav den brittiske försvarsministern James Heappey på BBC ett häpnadsväckande svar på frågan om huruvida ukrainarna fick använda brittiska vapen mot militära mål på ryskt territorium. Ministern sade då att ”det är fullt legitimt att rikta sig mot militära mål på djupet på fiendesidan för att störa logistik och leveranser, precis som det är fullt legitimt av ryssarna att slå mot mål i västra Ukraina för att störa ukrainska transportmöjligheter, så länge som ryssarna inte angriper civila mål”.

Givetvis är det ”fullt legitimt” för ett land vars territorium är invaderat att slå mot militära mål på fiendens territorium, men är det tillrådligt att göra det och, framför allt, är det tillrådligt att en brittisk minister uppmuntrar till det? Naturligtvis inte – inte minst för att det kan provocera den ryske angriparen att trappa upp bombräderna djupt inne på ukrainskt territorium. Ministern insåg tydligen att han gjort bort sig och försökte kompensera sitt inledande påstående med att bevilja angriparen en lika ”fullt legitim” rätt att göra vad ukrainarna fruktar skulle hända om de följde hans råd!

I ett högtidligt tal med den pompösa rubriken ”Geopolitikens återkomst” sade Storbritanniens utrikesminister Liz Truss, vars förebild är Margaret Thatcher och som verkar blanda ihop kriget i Ukraina med Falklandskriget: ”Kriget i Ukraina är vårt krig – det är allas krig, för en seger för Ukraina är en strategisk nödvändighet för oss alla. Tunga vapen, stridsvagnar, flyg – vi måste gräva djupt i våra lager och öka på produktionen. Vi måste göra allt sådant ... vi måste fördubbla insatserna. Vi kommer att gå längre och snabbare i att driva ut Ryssland ur hela Ukraina.”

Utrikesministern talar därmed om att utvidga kriget, inte bara tills ukrainarna drivit tillbaka de ryska styrkorna ur Donbass, dit de var förlagda före den 24 februari, dvs bortom *status quo ante*, något som redan är äventyrligt nog, utan också till man drivit bort ryssarna från Krim, vilket vore oerhört riskfyllt för såväl Ukraina som Storbritannien. Premiärministern måste ha förstått hur farliga utrikesministerns ord var för när han den 3 maj talade till Ukrainas parlament var han noga med att mildra de intryck hennes uttalande kunde ha gett och underströk då att ”ingen utomstående som jag får komma med några lättsinniga uttalanden om hur konflikten ska lösas ... ingen kan eller får påtvinga ukrainarna något”.

I det talet var det påtagligt hur Boris Johnson skrävade om brittisk militär hjälp till Ukraina, utan att med ett ord nämna humanitär hjälp, trots att han nämnde att idag ”har var fjärde ukrainare drivits bort från sina hem och det är förfärligt att två tredjedelar av alla ukrainska barn befinner sig på flykt nu, oavsett om det är inne i landet eller någon annanstans”. Och när det gäller de flyktingarna har premiärministern inget att skryta med. Dagen före hans anförande hade *The Guardian* avslöjat att hans grymmare-än-alla-andra anti-invandrar minister Priti Patel ”riskerar omfattande rättsliga åtgärder för dröjsmål som gjort att tusentals ukrainare hamnat i trauman och utsatts för ryska bomber eller befinner sig i limbo i östra Europa”.

Samtidigt har labourpartiets ledare, ”Sir” Keir Starmer, som främst verkar bekymra sig om att manifesteras sig som anti-Corbyn och därmed förneka alla löften han gav när han valdes till partiledare om programmatisk kontinuitet, i något som liknar samtycke varit tyst om regeringen Johnsons skrävel. Ända sedan han blev vald har Starmer snarare bjudit över de konservativa i att vara för Nato och för Israel. I det brittiska parlamentet råder därför en helig allians bakom Nato, vilket ger Johnson möjlighet att övertrumfa alla andra i riskfyllt vapenskrammel.

Översättning: Björn Erik Rosin

Le Monde

Kriget i Ukraina ger motvind för det fransk-tyska tandemparet inom EU

Philippe Ricard (Paris), Olivier Truc (Stockholm), Thomas Wieder (Berlin)

Le Monde, 20 maj 2022

Frankrikes president Emmanuel Macron och Tysklands förbundskansler Olaf Scholz har tappat auktoritet inom EU sedan kriget i Ukraina började.

Kriget i Ukraina har fördelat om kortleken i Europa. Och när det snart gått tre månader sedan den ryska invasionen kan Paris och Berlin konstatera att det inte varit till deras fördel: det fransk-tyska tandemmet som haft en så avgörande roll vid de kriser som EU drabbats av det senaste decenniet (eurozonen, flyktingfrågan, pandemin) är nu kraftigt försvagat. Kriget har förändrat styrkeförhållandena inom EU och den enighet som de 27 medlemsländerna, förvisso emellanåt mödosamt, försökt inta gentemot Moskva.

Det fransk-tyska ledarskapet är än mer skakat genom USA:s engagemang bakom Kyiv och att Nato återfått sin centrala roll i skyddet av Europa. Allt detta till stor lättnad för länderna i Central- och Östeuropa och de baltiska staterna som alltsedan kalla kriget avslutades sett Washington som sin bästa säkerhetsgaranti och nu inte längre tvekar att göra sina röster hörda.

När Emmanuel Macron den 9 maj talade i Strasbourg var det avgörande för honom att återta initiativet gentemot USA i ett läge då Paris och Berlin i början av kriget dröjde med att besvara Volodymyr Zelenskyjs rop på hjälp. Enligt ukrainska källor var Frankrike ändå ett av de första länderna att leverera defensiva vapen, men utan att öppet tala om det. Tyskland vacklade också inledningsvis, vilket orsakade en diplomatisk minikris med Kyiv och starkt reducerad trovärdighet på europeisk nivå.

”Ryssland ska straffas”

Den franske presidentens tal i Strasbourg fick dock hans europeiska samarbetspartners, framför allt länderna i Central- och Östeuropa och de baltiska staterna att ställa sig en del frågor. I synnerhet chockades de länderna av att Macron så starkt tryckte på att man ”inte får förödmjuka” Ryssland om – vilket för närvarande får betraktas som ytterst osäkert – kriget i Ukraina skulle leda till ett ryskt nederlag. ”Frankrike säga att man inte får bestraffa Ryssland för hårt för att undvika en radikaliserings liknande den som skedde i Tyskland efter första världskriget. Vi däremot anser att situationen liknar den som rådde efter andra världskriget [för Tysklands vidkommande], vi anser att Ryssland ska straffas, tvinga det att betala reparationer för kriget och se till att en regimförändring sker i Moskva”, säger Margarita Seselgyte, chef för utrikespolitiska institutet i Litauen.

I Tallinn har man inte någon annan uppfattning om det fransk-tyska tandemparet. ”Frankrike och Tyskland verkar anse att man måste nå en uppgörelse med Putin, och helst så fort som möjligt. Det skickar signaler om att man inte vill slå tillbaka den ryska aggressionen och att man helst vill nå en kompromiss för att stabilisera läget. Men en sådan lösning skulle bara bli tillfällig för då skulle Ryssland förstå att man har något att vinna på militära angrepp”, säger Kristi Raik, chef för utrikespolitiska institutet i Estland.

Macrons tal om att skapa ”en politisk gemenskap i Europa”, ett slags väntrum för de länder som vill bli medlemmar av EU – i första hand Ukraina – som gör det möjligt att undvika någon snabb utvidgning av antalet medlemmar, har skapat osäkerhet om vad Frankrike är ute efter. ”Jag kan tycka att det är bra att skapa parallella politiska gemenskaper [...] men jag får intrycket att det här handlar om att skyla över en tydlig ovilja att ta ställning till att ge Ukraina status som kandidatland”, sade Litauens president Gitanas Nauseda.

”Det är tydligt att Polen och de baltiska staterna under kriget i Ukraina tagit taktipinnen diplomatiskt. De nöjer sig inte med att vara kritiska till Paris och Berlin, utan lägger nu fram ett alternativ som är mer offensivt gentemot Ryssland och för att Ukraina ska få bli medlem av EU”, säger Tara Varma, chef för tankesmedjan European Council on Foreign Relations (ECFR) i Paris. ”De länderna anser att Ryssland och Putin måste oskadliggöras, medan det fransk-tyska tandemmet vill hålla liv i möjligheten att återuppta kontakterna med Moskva. Och då framstår minsta närmande till Putin som en gest av eftergivenhet”, säger Tara Varma.

I det avseendet är Tysklands agerande klagande. Den 13 maj talade Olaf Scholz i en timme och en kvart med den ryske presidenten. När den tyske förbundskanslern på twitter redogjorde för kontakten – den första mellan de båda sedan den 30 mars – meddelade han att han krävt ”ett eldupphör i Ukraina så fort som möjligt”, men utan att ange om detta skulle vara villkorat till ett tillbakadragande av de ryska trupperna. Avsaknaden av något sådant förtydligande var inget som undgick dem som misstänker Berlin för att vara ute efter fred till varje pris med risk för att detta leder till att ukrainskt territorium amputeras ytterligare, åtta år efter annekteringen av Krim.

”Medlarroll”

Vid ett telefonsamtal med [Ukrainas president] Zelenskyj fyra dagar senare passade Scholz på att precisera sig. De båda ledarna ”var eniga om att den diplomatisk förhandlingslösning mellan Ukraina och Ryssland kräver att man från rysk sida omedelbart avbryter alla krigshandlingar och drar tillbaka sina trupper från Ukraina”, sade en talesperson för den tyske förbundskanslern efteråt. ”Ett mycket fruktbart samtal”, sade den ukrainske presidenten för sin del.

Hur som helst skulle ett gemensamt initiativ från Macron och Scholz välkomnas i Kyiv. Det sade Andrij Melnyk, Ukrainas ambassadör i Tyskland, i en intervju med den tyska media-gruppen RND den 18 maj. ”Vi anser att Frankrike och Tyskland kan ha en medlarroll”, sade ambassadören som också framhöll att de regelbundna telefonkontakterna mellan den franske presidenten och hans ryske kollega tyder på att det finns ett förtroende mellan de båda ledarna och ”en chans att utnyttja”.

Under intervjun sade ambassadör Melnyk också att Ukraina fortfarande väntar på ett besök av Macron och Scholz. Till skillnad från andra utländska ledare, som Storbritanniens premiärminister Boris Johnson och Kanadas Justin Trudeau, EU-kommissionens ordförande Ursula von der Leyen eller FN:s generalsekreterare Antonio Guterres har Macron och Scholz inte varit i Ukraina sedan kriget startade. ”Det skulle vara en snygg gest om presidenten och förbundskanslern kom till Kyiv för att utforska möjligheterna att få ett slut på detta krig”, sade den ukrainske ambassadören.

Ett sätt att indirekt replikera på Scholz som två dagar senare på tv-kanalen RTL med följande ord motiverat varför han inte varit i Kyiv sedan den 24 februari: ”Jag vill inte tillhöra dem som åker fram och tillbaka för ett kort fototillfälle. Om jag åkte skulle det vara för att det fanns något mycket konkret att åstadkomma.”

Översättning: Björn Erik Rosin

Sidecar

Att förenas med väst

Lily Lynch

Sidecar (New Left Reviews blogg), 20/5 2022

Ett beröm citat från Desmond Tutu – ”om du är neutral i en situation av orättvisa så väljer du förtryckarens sida” – har använts och missbrukats vida omkring sedan Ryssland invaderade Ukraina. I ett flertal forum har det använts för att predika för länder att de ska överge sin neutralitet och sluta upp bakom NATO. Strunt i att förtryckaren som Tutu syftade på var den sydafrikanska apartheidregimen, en regim som fick aktivt stöd från just denna militärallians. Både i Ryssland och väst kännetecknas vår tid av en ständigt mer utbredd minnesförlust.

Tidigare i veckan valde Finland och Sverige att upphäva sin långvariga neutralitetspolitik. Båda länderna lämnade in ansökningar om att ansluta sig till NATO, en åtgärd som med rätta

beskrevs som historisk. Finland har varit neutralt sedan det besegrades av Sovjetunionen under Andra världskriget – och skrev 1948 under ett avtal om vänskap, samarbete och ömsesidig hjälp med Sovjet. Sverige å sin sida utkämpade mellan 1500- och 1700-talen flera krig med Ryssland, men har sedan 1814 lyckats undvika ytterligare konflikter. En anslutning till NATO överger en sekellång tradition som har kommit att definiera landets nationella identitet.

Pressens rapportering om framstötten om NATO-medlemskap har varit euforisk. Medan det i Sverige har varit en begränsad men ändå livlig debatt, har det i Finland inte funnits något större utrymme för offentliga meningsskiljaktigheter. Tidigare denna vecka visade framsidan på Finlands mest lästa tidning, *Helsingin Sanomat*, en bild på två blåvita personer (färgerna i Finlands flagga) som rodde ett vikingaskepp mot en upplyst horisont där den fyruddiga NATO-stjärnan stiger upp som en sol. Träskeppet avbildas när det lämnar bakom sig en mörk, gigantisk struktur dekorerad med en röd stjärna. Symboliken kunde inte vara tydligare. Eller det kanske den kunde. För flera veckor sedan visade internetversionen av svenska *Dagens Nyheter* en animation av hur NATO-emblemet omvandlades till ett fredstecken.

I denna medieomgivning är det kanske inte överraskande att stödet för medlemskap i NATO är högt: omkring 60% i Sverige och 75% i Finland. Men en närmare betraktelse av demografin avslöjar en del sprickor i den NATO-vänliga skildringen. För den västvänliga pressen är ”NATO-frågan” en generationsförändring, där unga människor påstås vara ivriga att ansluta sig mot sina föräldrars önskningar, som, sägs det, är hopplöst fästa vid en föråldrad uppfattning om alliansfrihet från kalla kriget. ”Efter att bara för några veckor sedan ha varit bestämt mot alla steg i riktning mot NATO”, skrev den tidigare svenska statsministern Carl Bildt, som nu blivit kändis i en liberal tankesmedja, kommer den politiska klassen ”nu att ställas inför en strid mellan en äldre generation och yngre som tittar på världen med friska ögon”.

Men i verkligheten är motsatsen sann: den åldersgrupp som är mest mot NATO-medlemskap i Sverige är unga män, 18-29 år gamla. Och det är inte att undra på. De är den del av befolkningen som skulle bli inkallade vid eventuella framtida militära utflykter. Tvärtemot antagandet att den ryska aggressionen har chockat Sverige till ett enhälligt stöd för alliansen, verkar motståndet öka. Den 23 mars var 44% av unga människor som intervjuades för NATO och 21% mot. Förra veckan var 43% av dem för NATO och 32% mot: en tvåsiffrig ökning. Stödet för medlemskap stiger med varje åldersgrupp, och de äldre är mest pålitligt för. De senaste opinionsundersökningarna från Finland ger en liknande bild. Undersökningar av *Helsingin Sanomat* beskriver den typiska NATO-anhängaren som en utbildad, medelålders eller äldre, man, anställd på en ledande post, med en årslön på minst 850 000 och politiskt står till höger, medan den typiska NATO-skeptikern är under 30 år, arbetare eller student, tjänar mindre än 200 000 kronor/år och politiskt står till vänster.

Några av de mest entusiastiska anhängarna till NATO-medlemskap finns bland Sveriges och Finlands företagsledare. Förra månaden stod Finlands president Sauli Niinistö som värd för ett ”hemligt NATO-möte” i Helsingfors. Bland de som deltog var Sveriges finansminister Mikael Damberg, höga militärer och mäktiga personer inom den svenska och finska affärsvärlden. Främst bland dessa var den svenska miljardären och industriägaren Jacob Wallenberg, vars familjs tillgångar utgör upp till en tredjedel av Stockholmsbörsen. Wallenberg har varit NATO:s mest entusiastiska hejklacksledare bland Sveriges direktörer. Han deltar regelbundet i Bilderbergmötena, en elitgrupp som är inriktad på att sprida västvänlighetens och den fria marknadens evangelium. Under veckorna innan Sveriges beslut att ansöka om NATO-medlemskap förutspådde *Financial Times* att Wallenbergdynastins åsikt om Sveriges anslutning skulle ”väga tungt” för de härskande socialdemokraterna, som de anses ha ett avsevärt inflytande över.

Vid toppmötet i Helsingfors blev svenska regeringstjänstemän varnade för att deras land skulle bli mindre attraktivt för utländskt kapital om det blev ”det enda landet i norra Europa som står utanför NATO”. Tillsammans med avsevärd övertalning från Finland var detta en av de avgörande faktorerna bakom att försvarsminister Peter Hultqvist bytte linje och ställde sig bakom alliansen. Den svenska tidningen *Expressen* rapporterade att mötet tydde på att affärsvärlden har mycket större makt över utrikespolitiska beslut än vad man tidigare har trott. Det är inte svårt att inse varför företagen är så intresserade. Den svenska försvarsindustrijätten Saab förväntar sig stora profiter från NATO-medlemskapet. Företaget, vars största aktieägare är Wallenbergfamiljen, har fått se sin aktie nästan fördubblas i värde sedan den ryska invasionen. Verkställande direktören Michael Johansson har sagt att Sveriges NATO-medlemskap kommer att öppna nya möjligheter för Saab inom missilförsvar och övervakning. Företaget förväntar sig dramatiska vinster när länderna i Europa ökar sina försvarsutgifter, och rapporten från första kvartalet visar att rörelseresultatet redan har stigit med 10% från förra året, till 32 miljoner dollar.

Företagsledarnas betydande inflytande i NATO-frågan står i motsats till allmänhetens. Trots att Sverige har hållit folkomröstningar om alla större beslut under de senaste åren – EU-medlemskap, att anta euron – så kommer man inte att rådgöra med medborgarna om NATO. Den mest framstående politiker som krävde omröstning är Vänsterpartiets ledare Nooshi Dadgostar, men hennes begäran har förkastats bestämt. Regeringen är rädd för att ett NATO-medlemskap skulle kunna röstas ner när krigshysterin har lagt sig, och har istället anammat en inställning om ”chockdoktrin” och har drivit igenom politiken medan Ukraina fortfarande har stora rubriker och allmänheten är rädd. De har också sagt att en folkomröstning skulle kräva en omfattande organisering och inte kan hållas förrän om några månader. Det innebär att frågan om NATO-medlemskap skulle bli viktig under valkampanjen: ett scenario som socialdemokraterna är fast beslutna att undvika.

Men i Finland finns det inte så mycket motstånd mot NATO. Frågan har präglats av nationalistiska känslor, och motståndarna till medlemskap anklagas för att inte bry sig om landets säkerhet. Parlamentet röstade denna vecka med överväldigande majoritet för medlemskap, med 188 för och bara 8 mot. Av dessa 8 var en från det högerpopulistiska Sannfinländarna, en annan var en tidigare medlem från samma grupp, och de återstående 6 kom från Vänsteralliansen. Men de övriga 10 ledamöterna från Vänsteralliansen röstade för. En av partiets representanter gick så långt att hen föreslog ny lagstiftning som skulle göra det brottsligt att försöka påverka den allmänna opinionen å en utländsk makts vägnar: ett prejudikat som i teorin skulle kunna göra att NATO-kritiker drabbas av åtal.

Recep Tayyip Erdoğan har bromsat upp denna halsbrytande energi lite grann. Den turkiska presidenten har kallat Finland och Sverige för ”kuvöser” för kurdisk terrorism, och har lovat att hindra de två nordiska ländernas anslutning till NATO tills de går med på hans krav. (Alliansen kräver enhälligt godkännande från alla medlemsstater för att ett nytt land ska kunna anslutas.) Erdoğan har fördömt Finland och Sverige för att de har vägrat utlämna 33 medlemmar i PKK och den Gülenistiska rörelsen och beskyller den sistnämnda för ett blodigt kuppöversök 2016. Han har också krävt att Sverige ska upphäva det vapenembargo som infördes som svar på Turkiets intrång i Syrien 2019.

Den kurdiska frågan har på senare tid haft en mycket stor närvaro inom svensk politik. När socialdemokraterna förlorade sin parlamentariska majoritet förra året tvingades statsminister Magdalena Andersson förhandla direkt med en kurdisk riksdagsledamot och före detta peshmerga vid namn Amineh Kakabaveh, vars röst skulle avgöra regeringens framtid. I utbyte mot att stöda den krävde Kakabaveh att Sverige gav stöd till YPG i Syrien, och socialdemokraterna gick med på det. Denna vecka har Kakabaveh skällt ut Andersson för att ha ”givit efter” för Erdoğan och hotade att dra tillbaka sitt stöd till regeringen. Socialdemokraterna

kanske har undvikit att göra höstens val till en inofficiell folkomröstning om NATO-medlemskap, men deras regering är mycket svag och kommer att granskas intensivt under de kommande månaderna. Många fruktar att den kommer att sluta en egen överenskommelse med Erdoğan och offra kurdiska aktivister och turkiska oliktankande om han går med på att släppa igenom deras NATO-ansökan. Samtidigt har Kroaties allt djärvare president, Zoran Milanović, rest ett annat, mindre hinder: han lovar att stoppa Sveriges och Finlands medlemskap om inte Bosnien och Hercegovinas vallagar förändras så att bosniska kroater blir bättre representerade.

Både utländska och inhemska media har ofta beskrivit Finlands och Sveriges anslutning som att "förenas med väst" – välja sida i Huntingtons civilisationskamp. Denna retorik är inte ny. Strax innan Montenegro anslöt sig till alliansen 2017, sa landets långvariga härskare, premiärminister Milo Đukanović, att splittringen inte var "för eller mot NATO" utan "civilisatorisk och kulturell". Men det är särskilt märkligt och avslöjande att stöta på samma orientalism i Skandinavien. En högerkommentator skrev nyligen att Sverige genom att ansluta sig till NATO äntligen blev ett " normalt västland". Sedan stannade han upp och begrundade om regeringen kanske snart skulle avskaffa Systembolaget, staten alkoholmonopol. Här får vi en aning om vad "förenas med väst" verkligen innebär: att binda sig till ett USA-lett maktblock och på samma gång göra sig av med formellt socialistiska institutioner – en process som redan har pågått i decennier.

Att överge en principiell neutralitet som ett moraliskt val följer på förändringen av vad internationalism betyder, i synnerhet för vänstern i de nordiska länderna. Under det kalla kriget uttryckte de svenska socialdemokraterna principen om internationell solidaritet genom att stöda nationella befrielseströrelser i det så kallade globala syd. Ingen person förkroppsligade denna anda bättre än Olof Palme, som fotograferades rökande cigarr med Fidel Castro och omtalat hudflängde USA:s flygbombningar av Hanoi och Haiphong, och jämförde dem med "Guernica, Oradour, Babi Yar, Katyn, Lidice, Sharpeville [och] Treblinka". Men under upplösningen av Jugoslavien på 1990-talet ändrades föreställningen om en sådan "aktiv internationalism" till "ansvar att skydda" vissa icke västliga offer för aggressioner. Med samma logik förväntas nu stater att gå samman i en "allians av demokratier" för att gå mot tyranni och terrorism – om så krävs med hjälp av regimförändringar.

Men beslutet att gå med i NATO förlitar sig inte bara på en urholkad diskussion om solidaritet, det framställs också som en livsviktig handling i eget intresse – ett defensivt svar på det "ryska hotet". I Sveriges fall ombes vi tro på att landet nu står inför avsevärt större säkerhetsrisker än under båda världskrigen, och att det enda sättet att hantera dem är att gå med i en förstärkt militärallians. Trots att Ryssland antas kämpa för att göra framsteg mot en mycket svagare motståndare i Ukraina – oförmöget att inta huvudstaden samtidigt som de förlorar trupper och förnödenheter – får vi höra att de utgör ett överhängande hot mot Stockholm och Helsingfors. Under denna konstgjorda panik har de verkliga hoten mot den nordiska livsstilen ignorerats: välfärdsstatens bortvittrande, privatisering och marknadsut-sättning av utbildningen, ökande ojämlikhet och försvagning av det offentliga sjukvårdssystemet. De svenska och finska regeringarna har rusat åstad för att förena sig med "väst" men har visat betydligt mindre brådska att tackla dessa samhällskriser.

Översättning, Göran Källqvist.